

معرفی برخی از منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

۱. سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

آدرس سایت: <http://www.aqlibrary.ir/Main/main.aspx>

زبان سایت: فارسی، عربی و انگلیسی

ادارهٔ مخطوطات سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی یکی از ذخائر گران‌بهای جهان و گنجینه‌ای از تمدن و فرهنگ عظیم اسلامی است و وجود هزاران نسخهٔ خطی و صحایف بی‌نظیر و کم‌نظیر و مرقعات خوشنویسان نامی و نوادری از شاهکارهای جهان هنر که در طول قرن‌ها به آستان مقدس حضرت علی بن موسی الرضا علیه‌السلام تقدیم و از جانب مسلمانان و شیعیان جهان هدیه شده است این اداره را از سایر کتابخانه‌های معتبر عالم از نظر کیفیت ممتاز ساخته است. اداره مخطوطات با دارا بودن مصاحف شریفه متعلق به قرن‌های اولیه و منسوب به ائمه اطهار علیهم‌السلام و قرآن‌های وقفی کشواد بن املاس در سال ۳۲۷ق. و ابوالقاسم علی بن سیمجور در سال ۳۸۳ق. و... از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در واقع تاریخ یک‌هزار و یکصد ساله کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی بردوش سترگ اداره مخطوطات سنگینی می‌کند.

۲. کتابخانه بزرگ آیت الله مرعشی نجفی^(ره)

آدرس سایت: <http://www.marashilibrary.com>

زبان سایت: فارسی

این کتابخانه یک مرکز بزرگ فرهنگی بین‌المللی در جهان است و از مجموعه‌های غنی چاپی و خطی در زمینه علوم دینی به‌خصوص مذهب تشیع برخوردار است.

از طریق فهرست پیوسته این کتابخانه می‌توان به مشخصات نسخ خطی این کتابخانه دسترسی پیدا کرد.

۳. فصلنامه شهاب

آدرس سایت: www.marashilibrary.com/shahab.html

زبان سایت: فارسی

نشریه میراث شهاب مشتمل بر اخبار کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی^(ره) است. این وبسایت به معرفی نسخه‌های خطی کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی^(ره)، تصحیح رساله‌های خطی کتابخانه، معرفی کتاب‌های چاپی نفیس کتابخانه و... می‌پردازد. در این وبسایت امکان جستجو و دسترسی به فهرست مقالات شماره‌های مختلف و متن کامل برخی از مقالات نشریات فراهم شده است.

۴. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

آدرس سایت: <http://www.nlai.ir>

زبان سایت: فارسی و انگلیسی

در بخش کتاب‌های خطی وبسایت کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران امکان جستجو و بازیابی مشخصات نسخ خطی موجود در کتابخانه فراهم شده است.

۵. کتابخانه مجلس شورای اسلامی

آدرس سایت: <http://www.majlislib.com>

زبان سایت: فارسی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی دارای مجموعه‌ای غنی از نسخ خطی و اسناد تاریخی است. در وبسایت این کتابخانه می‌توان به جستجو و استخراج اطلاعات در مورد این منابع پرداخت.

۶. حامیان نسخ خطی

آدرس سایت: <http://www.hamian.ir>

زبان سایت: فارسی

دبیر خانه آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی از واحدهای زیر مجموعه کتابخانه مجلس شورای اسلامی است که به تجلیل از متن پژوهان و فهرست‌نگاران و نسخه‌شناسان و کتابداران نسخ خطی می‌پردازد.

۷. مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

آدرس سایت: <http://www.mirasmaktoob.ir>

زبان سایت: فارسی

در سایت این مرکز علاوه بر معرفی مرکز به معرفی نسخ خطی تصحیح و به چاپ رسیده در این مرکز پرداخته شده است.

۸. فصلنامه آینه میراث

آدرس سایت: <http://www.mirasmaktoob.ir/magazine/index.php>

زبان سایت: فارسی و عربی

این فصلنامه از انتشارات مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب می‌باشد که ویژه نقد کتاب، کتابشناسی، و اطلاع‌رسانی در حوزه متون و نسخ خطی است. در وبسایت این نشریه امکان دسترسی به مشخصات کتابشناختی، چکیده و بعضاً متن کامل مقالات این نشریه فراهم شده است.

۹. فهرست نسخ خطی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

آدرس سایت: <http://www.icro.ir/?m=30333&c=717&t=3>

زبان سایت: فارسی، انگلیسی و عربی

در بخشی از وبسایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی سیاهه‌ای از فهرست نسخه‌های خطی ارائه شده است.

۱۰. راهنمای مراکز عمده فعال در حوزه نسخ خطی در ایران

آدرس سایت: <http://www.icro.ir/?m=30331&c=715&t=3>

زبان سایت: فارسی، انگلیسی و عربی

در این بخش از سایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فهرستی از مراکز و مؤسسات فعال داخلی در زمینه نسخ خطی ارائه شده است.

۱۱. مرکز میکروفیلم نور - دهلی نو

آدرس سایت: <http://www.noormicrofilmindia.com/noormicrof.htm>

زبان سایت: فارسی، انگلیسی

این سایت متعلق به یکی از فعال‌ترین مراکز پژوهش و مرمت نسخ خطی در هند است. آغاز فعالیت علمی و فرهنگی این سایت مقارن با چهارصدمین سال درگذشت علامه فقید قاضی نورالله شوشتری (۱۴۰۹ م) فقید، محدث، متکلم، ادیب و شاعر ایرانی در هند بود و به پاس خدمات این عالم بزرگ مؤسسه‌ای با عنوان «مرکز میکروفیلم نور» با اهداف ذیل در خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو تأسیس شد. آشنایی، معرفی و حفظ میراث مشترک فرهنگی ایران و هند با توجه به مشترکات اسلامی، انجام مطالعات و تحقیقات علمی در راستای احیا و معرفی آثار اندیشمندان دو ملت، ایجاد ارتباط با محققین و پژوهشگران و کمک به کارهای تحقیقاتی آنان در زمینه‌های فرهنگ مشترک ایران و هند، ایجاد ارتباط میان کتابخانه‌ها و مراکز شرق‌شناسی هند با کتابخانه‌ها و مراکز شرق‌شناسی و مؤسسات مطالعات اسلامی ایران جهت آشنایی و همکاری‌های بیشتر علمی و فرهنگی از اهداف این مرکز است.

۱۲. بانک نسخ خطی فارسی

آدرس سایت: <http://knowledgebase.icro.ir/NosakhFarsiBank/index.htm>

زبان سایت: فارسی

در این پایگاه اطلاعاتی، مشخصات میراث مکتوب و نسخ خطی فارسی در خارج از کشور ارائه شده است و کاربران می‌توانند از امکانات جستجوی این منبع استفاده نمایند.

۱۳. مرکز احیای میراث اسلامی

آدرس سایت: <http://www.mirath.net>

زبان سایت: فارسی

در سایت مرکز احیای میراث اسلامی امکان جستجوی نسخ خطی و دسترسی به تصاویر این نسخ، بخش آلبوم نسخ خطی و کتابخانه دیجیتال نسخ خطی فراهم شده است.

۱۴. سایت مجمع ذخائر اسلامی

آدرس سایت: <http://www.ismajma.com>

زبان سایت: فارسی

این سایت متعلق به مجمع ذخائر اسلامی است که از پایگاه‌های مهم نسخ خطی و متون کهن محسوب می‌شود و تاکنون در کشورهای مختلف به خصوص در هند و پاکستان فعالیت‌های ارزنده‌ای داشته است. مسئولیت این سایت و مجمع با سید صادق حسینی اشکوری است.

۱۵. جواب سؤالات در مورد نسخه‌های خطی

آدرس سایت: <http://rafed.net/turathis/index.html>

زبان سایت: فارسی، عربی و انگلیسی

بخشی از وبسایت مرکز احیای میراث اسلامی است که شامل فهرست الفبایی، مؤلفان، فهرست کتابخانه‌ها و فهرست موضوعی کتاب‌های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی می‌باشد و همچنین این سایت جوابگوی سؤالات پژوهشگران راجع به نسخ خطی می‌باشد.

۱۶. مجموعه تصاویر نسخ خطی قرآنی در وبسایت مرکز جهانی اطلاع‌رسانی آل‌البیت^(ع)

آدرس سایت: <http://www.al-shia.com/html/far/11galery/nosakh.htm>

زبان سایت: فارسی

۱۷. شناسایی و احیای نسخ خطی در وبسایت برنامه ملی اطلاع‌رسانی کشور

آدرس سایت: <http://www.irandoc.ac.ir/Com/NI-Plan/N-Plan7.htm>

زبان سایت: فارسی

۱۸. بانک اطلاعات نسخه‌های خطی پزشکی در کتابخانه‌های مهم کشور

آدرس سایت: <http://194.225.49.12/PbILst.asp>

زبان سایت: فارسی

در این پایگاه اطلاعات متون و نسخ خطی حوزه پزشکی به زبان‌های فارسی و عربی قابل بازیابی است.

۱۹. مجمع ذخائر اسلامی

آدرس سایت: <http://www.zakhair.net>

زبان سایت: فارسی و عربی

در وبسایت مجمع ذخائر اسلامی امکان جستجو و بازیابی اطلاعات کتابشناختی و تصاویر اسناد و متون کهن فراهم شده است.

۲۰. وبلاگ مجمع ذخائر اسلامی

آدرس سایت: <http://www.zakhair.blogfa.com>

زبان وبلاگ: فارسی و عربی

در وبلاگ سایت مجمع، اطلاعات و تحولات صورت گرفته شده در مجمع به صورت روزانه به اطلاع علاقه‌مندان رسانده می‌شود.

۲۱. کتابخانه محقق طباطبایی

آدرس سایت: <http://www.mtlib.com>

زبان سایت: فارسی

مرحوم علامه آیت الله حاج سید عبدالعزیز طباطبایی یزدی یکی از مفاخر دانشمندان شیعه در کتابشناسی، نسخه‌شناسی، تاریخ، رجال و تراجم نسخه‌های خطی به‌شمار می‌رود. در بخش بانک اطلاعاتی کتابخانه سعی شده است میراث بر جای مانده از آن مرحوم به صورت رکوردهای اطلاعاتی ثبت شود تا به صورت آنلاین و بر روی لوح فشرده در اختیار عموم محققان قرار گیرد.

۲۲. مؤسسه خدمات اطلاع رسانی نمایه ساز

آدرس سایت: <http://www.fehrest.net/main.htm>

زبان سایت: فارسی

در وبسایت این مؤسسه محصولات و پروژه‌های این مرکز و همچنین تعدادی از فهرست‌نویسان و نسخه‌شناسان نسخ خطی معرفی شده‌اند.

۲۳. جستجوی نسخ خطی در وبسایت کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

آدرس سایت: http://searchlib.ut.ac.ir/search/main_search/

[page_simple_search?cnt=25 &library=Central%20Library](http://searchlib.ut.ac.ir/search/main_search/page_simple_search?cnt=25 &library=Central%20Library)

زبان سایت: فارسی و انگلیسی

این مجموعه شامل ۱۷۰۰۰ جلد کتاب خطی به زبان فارسی و عربی و ترکی است. میان این مجموعه تعداد بسیاری نسخه‌های نفیس، نسخه‌های کهن و نسخه‌هایی به خط مؤلف و علما و مشاهیر وجود دارد.

۲۴. مرکز اسناد و مدارک میراث فرهنگی

آدرس سایت: <http://www.ichodoc.ir>

زبان سایت: فارسی

در این وبسایت می‌توان به جستجو و استخراج اطلاعات نسخ خطی دست یافت.

۲۵. وبلاگ سواد - پژوهشی در عرصه متون کهن

آدرس سایت: <http://www.savad.net>

زبان سایت: فارسی

این منبع وبلاگی گروهی است که توسط تنی چند از فعالان و پژوهندگان حوزه نسخ خطی و متون کهن ارائه می‌شود و به بحث و اطلاع‌رسانی در زمینه نسخ خطی و متون کهن می‌پردازد.

۲۶. وبلاگ نصیر-۸۴

آدرس سایت: <http://naseri84.blogfa.com>

زبان سایت: فارسی

در این وبلاگ به بحث در مورد نسخ خطی و ارائه جدیدترین اخبار در این زمینه پرداخته می‌شود و همچنین فهرست‌هایی از مجموعه‌های مختلف نسخ خطی ارائه شده است.

۲۷. وبلاگ حلقه کاتبان

آدرس سایت: <http://www.kateban.com>

زبان سایت: فارسی

وبلاگی گروهی است در زمینهٔ نسخ خطی. از طریق این وبلاگ می‌توان به وبلاگ‌های تعداد زیادی از متخصصان و علاقه‌مندان فعال در حوزهٔ نسخ خطی دست یافت.

۲۸. وبلاگ هنرهای اسلامی

آدرس سایت: <http://www.islamic-art.net/blog/index.php>

زبان سایت: فارسی

در این وبلاگ به اطلاع رسانی و بحث در مورد انواع هنرهای اسلامی از جمله فنون نسخه‌پردازی پرداخته شده است.

۲۹. خبرگزاری میراث فرهنگی

آدرس سایت: <http://www.chn.ir>

زبان سایت: فارسی

از طریق وبسایت این خبرگزاری می‌توان به اخبار حوزهٔ نسخ خطی و متون کهن دست یافت.

۳۰. فهرست فهارس نسخ خطی در وبسایت کتابنامه

آدرس سایت:

<http://www.ketabname.com/main2/lists/bookshelf.php?id=4&chlang=fa>

زبان سایت: فارسی

در این وبسایت و از طریق پایگاه اطلاعات آن می‌توان به اطلاعات کتاب شناختی فهارس نسخ خطی فارسی دست یافت.

۳۱. پایگاه اطلاع‌رسانی نسخ خطی در مؤسسهٔ فرهنگی و پژوهشی الجواد

آدرس سایت: <http://manuscripts.scict.ir>

زبان سایت: فارسی

در پایگاه مربوطه امکان جستجو و دستیابی به مشخصات نسخ خطی کشور فراهم شده است.

۳۲. وبلاگ بیاض

آدرس سایت: <http://www.bayaz.net>

زبان سایت: فارسی

این وبلاگ شامل یادداشت‌های روزانه مؤلف در زمینه نسخ خطی می‌باشد.

۳۳. نسخ خطی هند در یک وبسایت

آدرس سایت: www.manuscripts.ir

این وبسایت کاملاً شخصی است و به‌هیچ نهاد، مؤسسه، کتابخانه و... وابسته نیست؛ در این سایت اطلاعات مفیدی در خصوص کتابخانه‌های دارای نسخ خطی دنیا آمده است و مقالات متنوعی نیز در خصوص نسخ خطی زبان فارسی دنیا آمده است. در این سایت بخشی از کتابخانه‌های نسخ خطی هند نیز وجود دارد که در زیر به آنها اشاره می‌شود:

۱. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مولانا آزاد دانشگاه علیگر - هند (ج ۱).
۲. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه حکیم سید ظل‌الرحمن در دانشگاه علیگر.
۳. فهرست نسخ خطی عربی و فارسی در کتابخانه حضرت پیرمحمد شاه گجرات.
۴. فهرست نسخ خطی عربی و فارسی کتابخانه درگاه عالیہ چشتیه گجرات/ هند.
۵. فهرست نسخ خطی عربی و فارسی جامعه ملیة اسلامیة - گجرات/ هند.
۶. فهرست نسخ خطی عربی و فارسی کتابخانه جامعه همدرد - دهلی نو - هند.
۷. فهرست نسخ خطی عربی و فارسی کتابخانه ایوان غالب - دهلی نو - هند.
۸. فهرست نسخ خطی عربی و فارسی کتابخانه انجمن ترقی اردو دهلی نو - هند.
۹. فهرست نسخ خطی عربی و فارسی کتابخانه راجه محمودآباد - لکهنو - هند.
۱۰. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۳۸) - فقه‌اللغة.
۱۱. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۲۳) شعر ۱.
۱۲. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۳۷) شعر ۲.
۱۳. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۱۸) - علوم قرآن ۱.
۱۴. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۲۹) علوم قرآن ۲.

۱۵. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۳۶) علوم قرآن ۳.
۱۶. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۳۰) علوم حدیث ۲.
۱۷. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۳۵) علوم حدیث ۳.
۱۸. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۱۹) فقه و اصول ۱.
۱۹. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۳۳) فقه و اصول ۲.
۲۰. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۳۴) فقه و اصول ۳.
۲۱. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۲۵) - مجامیع ۱.
۲۲. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۲۷) - مجامیع ۲.
۲۳. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۲۸) - مجامیع ۳.
۲۴. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۲۶) - لغویات/متفرقات.
۲۵. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۲۴) - مواعظ و أذکار.
۲۶. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۲۲) ریاضیات و فلک ...
۲۷. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۲۱) فلسفه و منطق.
۲۸. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه (ج ۲۰) اللغة و علومها.
۲۹. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۱۵) - تاریخ.
۳۰. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۱۳) تصوف.
۳۱. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۱۲) تراجم.
۳۲. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۱۰) - عقاید.
۳۳. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۵) حدیث نبوی ۱.
۳۴. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه خدابخش در پتنه - هند (ج ۴).